

KERT

kapcsolat

kapcsolat KERT

Este későn értem haza, nem volt időm sírni. Hiányzott is kicsit, de szerencsére fáradt voltam, nem kínozott a szokásos, elalvás előtti hiányérzet. Létezik ember, aki nem hiányérzettel pakolja a párnára a fejét? Ha sikeres napom volt, azért érzek hiányt, miért nem sikerült még több. Ha pedig nem sikerült semmi, akkor nem sikerült semmi. Ilyenkor ráadásul fáradt sem vagyok eléggé, így az elalvás is nehezen megy. Még mindig nem alszom. Ettől is hiányérzetem van. Majd elpanaszodom Henriettnek.

Akinek nincs a földön dolga, az már nem él, mondja Henriett. Ebből pedig az következik, hogy aki él, annak még dolga van. Akinek pedig dolga van, hiányérzete van, amíg a dolga el nem készült. Henriett a spirituális tanácsadó. Ráírok néha, amikor kérdésem van, meg néha találkozunk is. Jókat mond, általában segít. Az a fajta, aki azzal is segít, ha épp nem segít. Meg nem nyomul. Ez fontos. Aki nyomul, az akar valamit. Aki akar valamit, annak hiányérzete van. Egy spirituális segítőnek ne legyen hiányérzete. Múlt kedden megírtam Henriettnek, hogy életemben soha többé nem akarok bort inni. Azt felelte: jó. Aztán másnap megírtam neki, hogy még nagyon sok bort szeretnék inni életemben. Azt felelte: jó.

Kiszámoltam a múltkor: nagyjából száz liter bort iszok meg évente. Ha belegondolok, hogy meg kell innom száz liter bort, soknak tűnik. Ha elosztom ezt a százat az év 365 napjával, 0,27-et kapok, ami csekély mennyiség. Sörből sokkal többet meg lehet inni egyszerre. A sörök viszont túl egyformák. Nem tükrözik sem a helyet, ahol készültek, sem az évjárat sajátosságait. Készítőjük elképzeléseit esetleg, de azt is csak a kis, kézműves sörfőzdék esetében. Persze ugyanez a boroknál is csak a kézműves borokra igaz. Továbbá mi az a kézműves bor? Meg mit érdekel ez engem? Az ízek rabjai vagyunk, vagy az alkoholé? Henriett azt mondja, egyik sem.

A saját szokásaink rabjai vagyunk, aki pedig képes változtatni, szabad.

Próbálok elmagyarítani

Henriettnek, milyen az, amikor füstös kora őszi estén kidugaszol az ember egy jó kadarkát. Nem fáradt-epreset, nem is döglött-plüssmackósat, hanem azt a fűszeres-vibrálós fajtát, amelyiknek a lecsengésében ott kergetőznek a savak. Ilyen tízévente kétszer sikerül egy borásznak. Henriett küld egy nevetős emotikont, és azt írja: húha. Nem érti. Nem is kell, hogy értse. Az a lényeg, amit visszaír. Mert arra az információra nekem szükségem van. Ha ez csak annyi, hogy Aladár, neked ma este sírnod kell, akkor sírok. De néha megy már magamtól is. Azt hiszem, a sírás is lehet addiktív. Sokan sírnak hiányérzetből, reménytelenségből, unalomból. Vagy mert tudják, ez is jó lehet valamire.

Nem csak lefekvéskor, álmomban is szoktam néha sírni. Olyankor könnyes szemmel ébredek. Sokszor el is felejttem, miről szólt az álom, csak a szétkenődött könnyek maradnak, megyek, lemosom őket, csak aztán nyitom ki az erkély ablakát, hogy meg-

nézzem, már hazafelé jönnek-e a korai kutyások. Visszagondolok, mi volt a sírós álomban. Találkoztam a fél éve halott nagyanyámmal, és megbeszéltük, hogy nem baj, hogy mégsem úgy alakult, ahogy ő szeretne volna. Én elmondtam, hogy én igazából nem is tudtam, hogy hogyan szeretném, csak azt akartam, hogy legyen már vége annak, ami akkor volt. Hogy mi legyen azután, azzal kapcsolatban semmit nem akartam, még a semmit is jobban akartam, mint a valamit. Erre azt mondja, valamit azért mindig akarni kell. Attól ember az ember. Talán még egy út szélén heverő kő is akar valamit, csak nem tudja elmondani. Régi családi veszekedések, becsapott ajtók, repülő lekvárosüvegek – ilyenek szoktak még a könnyes álmokban szerepelni. Henriett szerint ez normális. Sőt, elég gyakori. Leszámítva persze a lekvárdobálást. Nagyon meglepődtem egyszer, amikor Domika arról beszélt, hogy minden háznál szoktak veszekedni. Csirkééknél félévente eltűnik pár napra az öreg, aztán kóborol a közeli városokban, úgy kell megkeresni. Domikáéknál meg a lekvárosüvegek szoktak repkedni. Ahány ház, annyi szokás. Annyiféle veszekedés. Nem tudtam elképzelni, mi köze a veszekedésnek a lekvárhoz. Annyira megharagszik a férj a feleségére, hogy bemegy a kamrába, hoz néhány lekvárt, és elkezd a felesége után dobálni? Egy hétdecis lekvárosüveg jó nehéz, nagyot üthet, ha valakit eltalál. De talán könnyebb elhajolni előle. Sokan háromdecis üvegekbe is raknak el lekvárt, ha a dobálás szempontjából nézzük, ezekkel könnyebb célozni, és legalább akkorát üthetnek ezek is, mint a hétdecisek. Meg akartam kérdezni Domikát, miért pont a lekvárokkal dobálkoznak a szülei, hisz lehetne mással is, meg hát kár a lekvárért. Ráadásul fel kell aztán mosni, ami még oké, de a lekvár az tapad. Egyáltalán hogy kerülnek az anyjék a spájzba? Veszekednek, aztán valaki berohan munícióért? Az dobál, aki elsőként a spájzba ér? De ezeket Domika úgysem tudta volna megválaszolni. Őt csak az autók érdekelték, főleg a Volkszágenek. Így mondta, hogy Volkszágen. El is magyarázta egyszer, hogy sokan rosszul mondják, mert úgy ejtik: Folszágen. De ő már látta többször leírva, eredeti Volkszágeneken, és v-vel írják, nem f-fel. Csak hogy tudjam.

Ez akkoriban történt, amikor az iskolából busszal elvittek minket az ógyallai csillagvizsgálóba. Örültem, mert mindig szerettem bámulni a csillagos eget, a csillagok nem akarnak tőlünk semmit. El is határoztam, hogy egyszer az összes csillagképet megtanulom. *Ursa maior*, *Ursa minor*. *Cygnus*, *Orion* meg a többiek. *Kassziopeia*. Bementünk a csillagvizsgálóba, leültettek minket körbe a székeken, és jött egy szakállas ember magyarázni. Hogy tudjuk-e, melyik a két legközelebbi csillag, a *Proxima* meg a *Centauri*. Nekünk otthon a rádiónk volt *Proxima*. Furcsállottam, hogy ugyanúgy hívnak egy rádiót, mint egy csillagot. Aztán a szakállas csillagász azzal folytatta, hogy van itt egy kis egyet nem értés a másik csillagnál, ugyanis egyesek Centaurinak ejtik, mások Kentaurinak. Ezt majd el kell nekünk is döntenünk, hogy melyik csoportba sorakozunk be. Mondott egy másik példát is, hogy ez

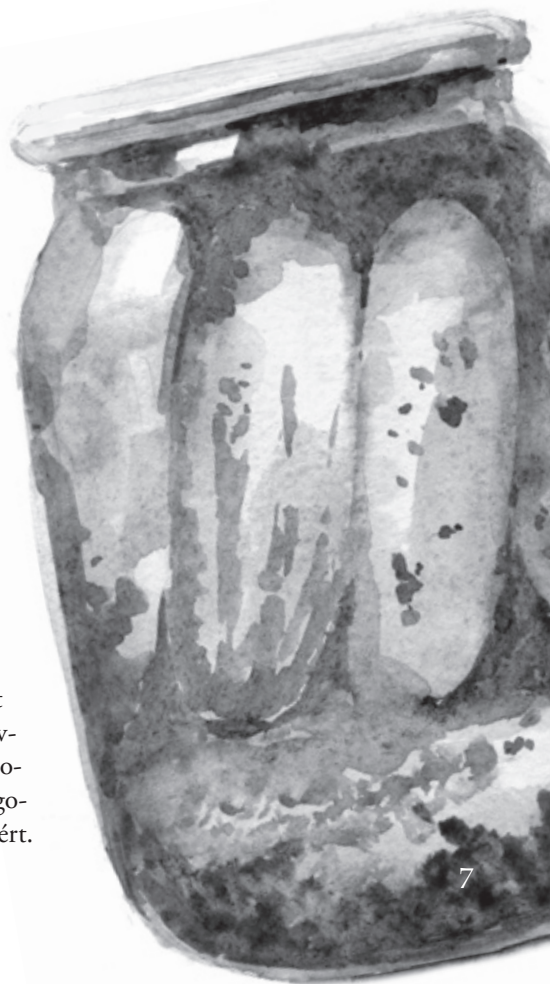
kicsit olyan, mint a Csikágó szó. Mivel c-vel írják, sokan Csikágónak ejtik, de ez hülyeség, az igazából Sikágó. Hogy ezt is jegyezzük meg, mert még egyszer jól fog jönni. Közben a helyiség fölötti búraplafon elsötétedett, és megjelentek rajta a csillagképek. Akkor kezdett elmenni az egésztől a kedvem, amikor megmondták, hogy a Nagy Göncöl meg a Nagy Medve igazából ugyanaz, csak attól függ, hozzánezünk-e még pár csillagot. Kis Göncöl–Kis Medve dettó. Ki találhat ki ilyet, hogy két csillagképet egybekeverjen? Minek ez? Nem is válaszoltam aztán a kérdésekre. Utána megnézhattuk a csillagvizsgáló távcsövet. Mindenki csodálta, milyen szép nagy. Amikor sorra kerültem, mondtam, hogy nem lehetne-e belenézni, közelről megnézni vele a csillagokat, ha már itt vagyunk. Erre a szakállas összenézett a tanító bácsival, és olyan képet vágtak, mint egy sokéves átlagnál is hülyébb gyerek kérdésénél. Aztán felvilágosítottak, hogy csillagokat vizsgálni csak sötétben lehet. Most pedig nappal van. Nem mondtam semmit, de ez is csalódás volt, azt hittem, azért építenek csillagvizsgálót, meg azért van ott gigantikus távcső, hogy nappal is lehessen vele csillagokat vizsgálni. Sötétben otthonról is tudom nézni az eget, a saját távcsövemmel. Minek jötünk akkor ide? Hogy nappal megnézzük a helyet, ahol sötétben vizsgálják a csillagokat? Erre nyilván azt mondták volna, hogy sötétben nem jár senki osztálykirándulásra. De legalább a parkolóban állt néhány modern autó, Domika is láthatott egy újabb Volkszvágent. Tele van a gyerekkorod szaturnikus élményekkel, mondja Henriett. Ettől többnyire kicsit megnyugszom. Meg főleg attól, hogy mindig megköszöni, hogy ezeket elmondtam neki, és hozzáteszi, hogy legközelebb is mondjak el mindent.

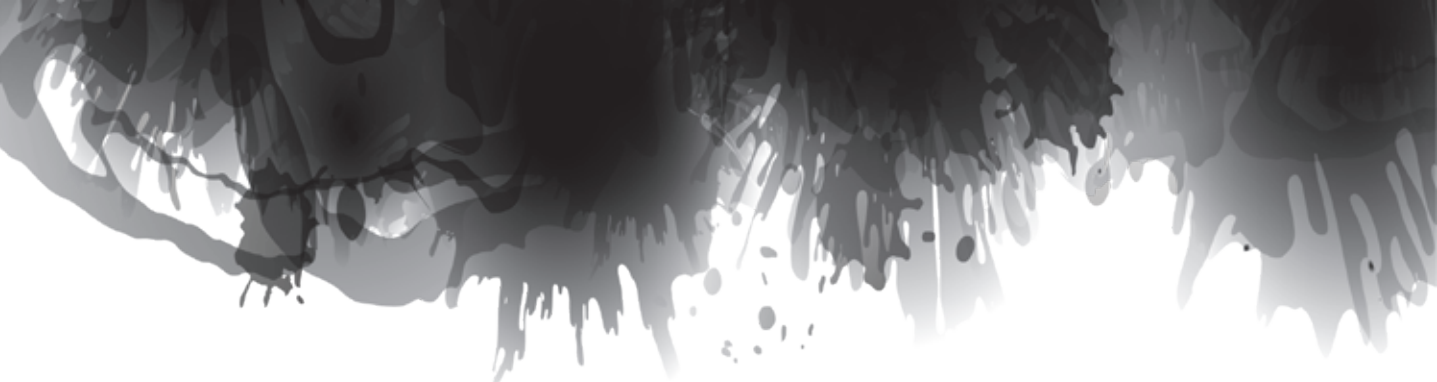

Egy időben jártunk Imi néniékhez uborkát kefélni. Nem laktak tőlünk túl messze, de túl közel sem. Nyáron mentünk, mert akkor volt uborka. Le volt téve a nagy fehér zománcos vajling az udvaron, körbeültük sámlikkal, mindenki kapott egy kis körömkéft, és keféltük az uborkát. Örültem, ha nekem a kis, dundi hattyú alakú fehér körömkefe jutott, valahogy jól a kezemre állt. Le kellett vele dörzsölni az uborkáról a tüskét meg a koszt, hogy mehessen a kompótosüvegbe. Közben futkostak körülöttünk a kutyák, a kétkazettás magából zene szólt, általában Zámbo Jimmy.

„Uram, adj erőt, hogy még egyszer kezdjem újra,
Uram, adj erőt, mert végleg elveszek,
Koldus életem legyen csak rossz álom,
És a valóság legyen végre szép!”

Kétféle uborka készült Imi néniéknél, a savanyú meg az édes uborka. Én az édeset szerettem jobban, de néha annyira hasonlított a kettő, hogy nem tudtam eldönteni, ez most épp az édes, vagy a sós. Az édesnél, ahogy megfigyeltem, az uborkáknak valahogy kövérebbek voltak a tüskéi, valahogy sokkal krokodilszerűbb volt, mint sós társa. A kazettát, ha lejárt, megfordították, vagy tettek be Demjént. Néha csengettek, mert jött valaki borért. Mindig akkora üveggel vitt, amekkorát hozott. Imi néniék nem tartottak otthon palackokat vagy flakonokat, ez még azelőtt történt, hogy divatba jött volna a flakonos ásványvíz. Általában kólás, fantás vagy tonikos üvegekkel jöttek, kéliteressel vagy másfelessel. Volt olyan is, hogy azt hittük, borért csengettek, de nem ők voltak, hanem a Tartyi. Korombeli, picit idősebb fiú volt, használt ruhákkal házalt. Selypített is nagyon, a saját nevét is Tartyinak ejtette Karcsi helyett, ezért mindenki így hívta. Kiborította a szatyrait, aztán vettünk tőle ezt-azt pár koronáért. Ezért a szürke ballonkabátért mit kérsz? Otvan – hangozott a válasz. Ötven az sok, Karcsikám, add már oda harmincért.

Szüretelni is jártunk néha Imi néniéknek, majdnem mindig esett az eső. Persze legjobban az ebédet vártuk, szalámi volt vastag karikákra vágva, vagy paprikás szalonna. Egyszer arra jött egy szakadt öreg, odaköszönt. Kérdezte, mit csinálunk. Imi néni visszakialtotta, hogy Bugyi bácsi, szüret. Akkor odamegyek egy áldomásra, javasolta Bugyi bácsi. Az csak annak jár, aki dolgozik, kialtotta vissza Imi néni, aztán ettünk tovább. Imi néninek mindenkiről volt véleménye, még Törőcsik Mariról is. Mindig, amikor Törőcsik Marit mutatták a tévében, Imi néni megszólalt, és azt mondta: nem tehetek róla, de ki nem állhatom! Érzelmes, mégis egzakt hanglejtéssel mondta, mintha csak a szalámszeletelőhöz lépő hentes után kialtotta volna, hogy „legyen inkább harminc deka!”. Imi bácsi ilyenkor nem mondott semmit. Meg máskor sem, inkább csak a keresztrejtvények érdekelték. Egyszer láttam csak idegesnek, amikor megbetegedtek a nyulaik, és sorra dobálta őket bele a kukába. Nem szerette, ha valami kárba veszik. Semmi mással nem lehetett felhúzni. Még akkor is nyugodt marad, amikor Budapesten a 105-ös Škodájukban felforr a víz. Ha felforr a víz, majd öntünk bele hideget. Ha valami elromlik, majd megjavítjuk. Ha a keresztrejtvényben nem tudott valamit, felállt, levette a polcra a rejtvénylexikont, megnézte abban, és beírta. Egy kockát sem hagyott üresen, akkor is kitöltötte az összeset, ha a feladványt már felénél kitalálta. Egyszer húsvét hétfő reggel elküldtek hozzájuk egy széles szájú, literes turistaflakonnal borért. Imi bácsi nyitott ajtót, már ingben volt. Próbálta kapkodva teleönteni a demizsonból a flakont a borral, de kilötyögött. Ekkor láttam őt másodszer idegesnek. Nem tudom, mihez kezdjek ezekkel. Henriett azt mondja, a Jupiter a Skorpióban van, az csinálja. Úgyhogy ezeknek most fel kell jönni.

Estefelé, háromnegyed hét van, szeptember huszadika. Nézem az ablakból a hazafelé siető késői kutyásokat. A levegő szaga már komolyodik, kadarka nincs itthon. Van viszont kékfrankos, siller. Az meg hideg. Kitöltöm egy pohárba, forgatom a lámpafényben. A hűtőhőmérsékletű bor leopárdmintákat rajzol a pohár falára. Ahogy melegszik, eltűnik a minta. Valaki azt mondja, a bor nem önkifejezésre való, a borvidéket kell megmutatni. Valaki meg azt, hogy a bor önkifejezés, tehát művészet. Mégiscsak a borász dönti el, milyen bort csinál. Persze vannak dolgok, amikbe neki sincs beleszólása. Ilyen az időjárás meg a bor mikrobiológiája, ahol rohadatul nem a borász dönti el, melyik élesztőtörzs lesz domináns. Persze azért beleszólhat. Ha fajlesztőt tesz a mustba, és azzal erjeszti, akkor az a törzs lesz az uralkodó, az folytatja le az erjedést. Aki viszont fajlesztőt használ, számolnia kell vele, hogy a bora egyenízit kap, fajlesztőízű lesz, és cukorkás illatú. Meg banán. Valaki büszke rá, hogy a bora banánillatú. Más meg nem. Voltak idők, amikor ez rohadatul nem érdekelt senkit. Legyen mit inni, oszt jól van. Aki meg márkát akart, megfizette a márkát, örült neki, hogy márkásat iszik, és nem igazán jutott eszébe, hogy ez lehetne máshogy is. Megyek ki a konyhába, Rita sorozatot néz.

– Mi ez, Rituka?

– Valami negyvenegy bödönbe zebrahalakat klónoztak, a fickó tulajdonságaival, és most azt tesztelik, melyik nem döglük meg bizonyos gyógyszerek hatására. Rohadt érdekes, nem?

– Azt hittem, te csak gagyi romantikus sorozatokat nézel.

– Ez olyan.

– És, melyik bödön áll nyeresre?

– Kiválasztottak egyet. De még nem biztos, hogy jó.

- Szoktam este sírni, mondtam már? Az is elég romantikus.
- Nem romantikus, és nem is mondtad. Miért szoktál te sírni? Meg mikor? Hihetetlen, hogy a férfiaknak mi mindenre van idejük.

Kijöttem, láttam rajta, hogy nem hisz nekem. Ha nem hisznek valakinek, az meglátszik. Úgy látszik meg, hogy semmilyen hatással nincs rá az információ. Vagy csak valami végtag- vagy arcrándítással reagálja le. Nézem a postámat, kik jönnek ma vacsorára. Valami Branislav és Tímea.

- Te figyelj, te tudod kik ezek, akik ma este jönnek?
- Nem néztem még, kik jönnek?
- Valami Branislav meg a Tímeája.
- Tímea? Akkor az magyar, nem?
- Nem tudom, nem írtak sok mindent, csak lefoglalták.
- És melyiket?
- A tésztásat.
- Akkor jó. Fél órát még döglök, aztán megyek rakodni a konyhába. Borok megvannak?
- Megvannak, nézd csak nyugodtan a bödönbe klónozást. Mondjuk, azt még hamarabb megértem, mint azt, hogy minek megy valaki vacsorázni este tízre. Éjfélig minimum itt lesznek.
- Minimum, szerintem is. Hogy fogsz így sírni?
- Hát hogy. Majd arra gondolok, zebrahal vagyok egy bödönben.

Éhesek lehetek, mert már háromnegyed tízkor küldték az sms-t, hogy itt vannak a bejáratnál, tényleg a tizenegyesben lakunk-e. Tényleg. Branislav jött elsőként, bár úgy tűnt, mintha Tímeát érdekelné jobban az egész. Érdeklődve nézett körül a lépcsőházban, meg az előszobában. Branislav nem nézett érdeklődve sehova, még a kézfogásnál sem a szemembe, csak azt mondta, Braňo. Tímea a szemünkbe nézett, és láss csodát, erősebb volt a kézfogása, mint Braňónak. Én mondtam, hogy Aladár, Rita meg mondta, hogy Rita. Levették a cipőiket, és betessékeltük őket a nappaliba, a megterített asztalhoz.

– Ó, itt már finom illatok szállnak a levegőben – jegyezte meg kacintós hanglejtéssel Tímea. Bólintottunk, igen, ez már a célegyenes, úgyhogy reméljük, éhesek. Tímea megkérdezte, tegeződhetünk-e, vagy hogy ez egy ilyen helyen hogy szokás. Rita átment a konyhába megnézni a tészta vizét, én meg elmondtam, hogy nincs erre kialakult protokollunk, hagyjuk, hogy a dolgok magukat alakítsák.

- Ami ebben az esetben mit jelent? – kérdezte Tímea.
- Azt jelenti, hogy valakivel vagy letegeződünk, vagy nem.
- Braňo megkérdezte, merre van a toalett. Mondtuk, hogy arra, majd hoztam a bort.
- Ez már az a kadarka, amelyik a hirdetésben is volt? – kérdezte Tímea.
- Nem, ez még nem az, mosolyogtam. Ezt most aperitifként isszuk, ez egy rajnai rizling Badacsonyból. Azért választottam, mert ha az ember nem evett előtte órákig, kiválóan érezhető a szájban a termőterület alapkőzete, vagyis a vulkanikus bazalttufa okozta jellegzetes ásványi sósság.

Kijött Braňo, és koccintottunk.

- Hm... finom – mondta Tímea.
- Komoly bor, de csúszik – csettintett a nyelvével Braňo.
- Leültünk, egy pillanatra magukra hagytuk őket, Rita bevitte a tejfölt, én meg befejeztem a tésztát.

Kiszedtem az adagokat a tésztaanyagokra, egy perc múlva már ették is. Ettünk mi is, de jóval kevesebbet.

– Mitől van ilyen fantasztikus íze? Ez a zamat, ami az egészet átjárja. Sok túró csuszát ettem már, de ezt még sehol nem éreztem – állapította meg Tímea.

– A titkos összetevő a libazsír. A forró tésztát libazsírral keverem szét egy tálban. Csak aztán megy rá a túró, de abból sem sok.

– És a tejfől, mitől ilyen krémes, sűrű? Sehol sem ettem még ilyet – csámcsogta Branislav.

– Zsír van abban is. Magas a zsírtartalma. Igazából a tejfőlnek alapjában magas a zsírtartalma, de sokszor hígítják, hogy növeljék a térfogatát, és hogy ráír hassák: zsírszegény. Nincs ezzel gond, csak így csökken a minősége, vagyis nem olyan finom.

– Azta, akkor ez egy átverés! – tette le az evőeszközt Branislav, aki következetesen késsel-villával evett.

– Ez bizony az! – helyeselt Rita.

– Nem féltek elárulni ezeket a konyhatitkokat? Mi van, ha mi is lakáséttermet nyitunk a jövő héten, vagy elmondjuk másnak, hogyan csináljátok? Rontaná az üzleteteket, nem? – itta ki a maradék badacsonyit Tímea.

Ritával egymásra néztünk.

– Azért itatjuk le a vendégeinket, hogy másnapra az egészet elfelejtsék – mondtam. Mindenki nevetett.

Most nem sírtam álmomban, de a tészta nem hagyott aludni. Ha sok este a szénhidrát, mindig nagyon nehéz a gyomrom. Ilyenkor másnap kihagyom a reggelit. De ott még nem tartunk. Nézem a roló fénycsíkjaikat a plafonon, az ablak alatt parkolni próbál egy autó. „She lives a lonely life... She lives a lonely life...” Az Ace of Base fütyülő slágere lüktet a fejemben, az *All That She Wants* 1993-ból. Meg hogy kisiskolás koromban beosztottak egy darabba. Nem is darab volt, csak egy jelenetféle. A *Falu végén kurta kocsmát* játszottuk, az esztrádműsoron. Akkor még minden évben volt esztrádműsor. Mindegyik osztály készült valamivel, aztán az egészet előadták a kultúrházban. Meg a szomszédos falvak kultúrházai-ban is, mert a szomszédos falvakból is jártak hozzánk gyerekek. Nem emlékszem már, pontosan melyik szereplő voltam a *Falu végén kurta kocsmában*, valamelyik ivó legényke. Kellett vinni szőrsubát vagy bekecset. Én a téli kabátom kigombolható fehér műszőr belését vittem. A tanító néni otthon felbontott néhány meggykompótot, leszűrte a levüket, palackba töltötte, és az volt a falu végén kurta kocsmában a borunk az esztrádműsoron. Decis poharakból ittuk, mindig gyorsan elfogyott. Kocsmárosné aranyvirág – ezt a részt nagyon kellemetlennek és kínosnak éreztem. Meg nagyon beizzadtam a kabátbélés alatt – befűtöték rendszeren a kultúrházakat, hiszen nem minden hétvégén volt esztrádműsor. Az alsó tagozatosokat általában vadnyugati jelmezbe öltöztették, és eltáncoltatták velük a Rednextől a Cotton Eye Joe-t. Volt egy szakállas szlováktanár, mindig aranygyűrűket hordott, meg kereszt lógott a füléből. Az volt az osztályának a műsorszáma, hogy a legmagasabb és egyben legkövérebb fiút kiállította a legalacsonyabb és egyben legsoványabb fiúval, és kártyatrükköket mutattak be. A felső tagozatos lányok pedig általában modern táncal készültek, fekete sztreccsruhákban, mindenki úgy akart kinézni, mint az Ace of Base. Néha nem is táncoltak, csak sétáltak oda-vissza a színpadon. Ahogy a stroboszkóp lilás-ovális fényei a nézőtéren figyelő nagymamák kendőin. ■ ■ ■

* A szerző a mű megírásának idején a Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kulturális Alapjának ösztöndíjában részesült.

Veres István (1984) író, újságíró. Eddigi kötetei: *Galvánelemek és akkumulátorok* (novellák, Kalligram, 2011), *Dandaranda – szerelem, biztonság, kutyák* (regény, Kalligram, 2013), *Széchenyi – pozsonyi mesék* (Pozsonyi Kifli Polgári Társulás, 2016). Pozsonyban él.